

[דף סיכום בחינה](#)

מזהה בחינה: 228107 001000257524 מזהה סטודנט: 001000257524

שם קורס: היסודות ההלכתיים של דיני המשפחה בישראל

מספר שאלה	נקודות מירבי	ציון	שאלת בונוס
1.1	10.00	10.00	0
1.2	10.00	8.00	0
1.3	15.00	15.00	0
1.4	10.00	10.00	0
1.5	15.00	12.00	0
1.6	10.00	9.00	0
2.1	15.00	13.00	0
2.2	15.00	15.00	0
3	1.00	1.00	1

ציון בחינה סופי : 93.00

הבחינה הבודקה בעמודים הבאים

הוראות:

1. הבדיקה - בחומר סגור. אין חומר כלשהו בו מותר להשתמש.
2. לכל שאלה מוגדת מכסט מילים ממנה לא ניתן לצאת. יש להקפיד על רוח בין המילים ועל סימני פיסוק.
3. שימו לב שמדובר **במכסה מקסימלית** ולא בהמלצה על אורך התשובה. כתבו בקצרה ולעוני. הקפידו על בניית תשובה מסודרת. **תוספות מיותרות, לא כל שכן שגויות, יגרעו**.
4. משך הבדיקה – שעתיים.
5. רק נבחנים שקיבלו אישור לכך, רשאים לכתוב תשובהם בכתב יד ולסרוקם לתוך המערכת. מחברת שנסרקה ללא אישור – תפסל. **גם הכותבים בכתב יד נדרשים לעמוד במכסת המילים.**

בהצלחה!

הבעל התחנן עם אישת שנייה אף מעולם לא סידר גט, אלא רק התיר את הנישואין בצורה אזרחות. כיוון שהבעל כבר נשוי לאיישה אחת ככל הנראה בני הזוג חשו شبיד"ר לא יסכים לחתן אותם, כיוון שמדינה ישראל החוק קובע שאי אפשר להינשא לאיישה שנייה ויש צורך פס"ד של ביד"ר אישור נשיא ב"ד הגדול. כמובן שהוא תהילך הרבה יותר מרכיב מנישואין רגילים ברובנות. ביד"ר והנשוא לא יתנו בכך קלות יותר להינשא לאישה שנייה ויש העדפה לסדר גט במידה והדבר אפשרי (כמובן שאם הנשוא אשכנזי זה עוד יותר מרכיב). לדעתי הזוג התר לעצמו להינשא בקידושין פרטיזים כי מבחינה ההלכתית מותר לגבר תמן להינשא לאישה שנייה שכן החומרה ההלכתית להינשא לאישה שנייה היא מתוקף חרם דרבינו גרשום (אשכנזי) שלדעת רוב הפוסקים הספרדים לא תקף על עדות המזdra. שנית, מבחינה ההלכתית על אף שנישאו בקידושין פרטיזים יש תוקף לנישואין לשלהם כיוון שבהלך טקס הנישואין הוא טקס פרטיז והעדים הם אלו שייצרים את המועד שלהם.

10
(1.1)

קידושין בניים על שלושה רכיבים - מעשה, כוונה ועדים. אם אחד מהמרכיבים אינם מתקיימים אז לא התקיימו קידושון וב"ד יכול לקבוע ביטול קידושין - כלומר לא היו קידושין מעולם. כיוון שהבעל מעוניין בביטול קידושין ב"ד בודק האם היה פגם באחד המרכיבים.

במקרה הזה הם בודקים את רכיב המעשה - שיכול להיות בכיסף או שווה כסף, שטר או ביאה. הטענה היא שווה כסף ולכן רוצחים לוודא שאכן מדובר בתבעת שווה יותר מפרוטה שכן היא אינה שווה פרוטה רכיב המעשה של שווה כסף אינו מתקיים ויש פגם בקידושין ויש אפשרות לבטלם. בנוסף, ישנה חשיבות רבה לכך שהעדים הם אלה דוחקה שמעידים כי הטענה שווה פרוטה - כיוון בקידושין יש עדים ספציפיים וצריך שהם אלה שיעידו על מעשה הקידושין.

8
(1.2)

**למה חשוב לציין שהבעל מודה
שKENNA את הטענה?**

כפי שציינתי לעיל הבעל מעוניין בביטול קידושין ואם לא התקיים אחד הרכיבים של הקידושין ניתן לבטלם. בקטע 4 המבעל מנסה לטעון כי לא התקיים רכיב העדים. על מנת שרכיב העדים יתקיים צריך להיות מדובר בעדים כשרים - שומר תורה ומצוות. לגבי העד הראשון נראה שאין דרך לומר שהוא אכן שמעיד על עצמו שומר שבת ובנראות החיצונית שומר שבת וגם גור בישוב דתי. לגבי העד השני עולה החשש האמתי כיון שהוא במראה החיצוני לא נראה אדם דתי והוא עובר על לאו שיש עליו מלכות. לפי התלמוד אדם לא יכול לעמוד ברבגער שעובר על מצווה שיש עליה מלכות. מדוע בידך לא קיבל את דברי הבעל?

- 1) היום יש גישה שסוברת שגם אדם שעובר עבירות יכול להיחשב כשר לעדות - פרשנות תכליתית - כיון שהיום אין הלים בין מהימנות העדים לבין שומר תורה ומצוות, יתרה מזו - גם אלו החוששים שמדובר בעדים פסולים (פרשנות פורמליסטית) לא ימחרו לבטל את הקידושים ויעשו זאת רק במקרים טריים שסידור גט הוא קשה במיוחד וכמובן זהה לא המקרה בעניינו. הסיבה היחידה שרוצה ביטול היא עניין שבממון.
- 2) חשש מערכתי: כיון שהגבר העד בעבר חופות רבות יש חשש שגם יפסלו אותו עד בחופה זו תהיה לכך משמעות גם לגבי כל החופות האחרות בהן היה עד - אנשים ינסו לבוא ובטל את קידושיהם גם.

15
(1.3)

עובד על חוק העונשין שאוסר על בגמיה - אסור להינשא לアイשה שנייה ללא היתר מביד"ר ובפועל הגבר נשא באופן פרטני ללא היתר ורשותו כנסי לאישה שנייה עימה בארה"ב עדין בת.ז.

עובד על חרם דרבנו גרשום שאוסר על נשואין לאישה שנייה, אלא אם קיבל היתר מאה רבנים.

עובד על חרם ירושלים שקובע כי אסור לבצע קידושין סתר בתחום ירושלים ומיש מבצע חכמים יכולם להפקיע לו את הקידושין ולכן הוא טוען שהעשה קידושין סתר הנישואין צריכים להיות מופקעים

חרם ירושלים הוא תקנות הרבעות הראשית.

לדעתי ביד"ר לא קיבל את טיעונתי כי:

1) העובדה שהחוק הישראלי אוסר בוגמיה לא משפיעה על התוקף ההלכתי של נשואיהם. מבחינה הלכתית גבר שנשא אישתו שנייה נשואין תקפים גם אם הוא עבר עבירה על החוק ולכן חייב בגטו. כן"ל גם בחרם דרבנו גרשום אסור אבל תקף בדיעדן.

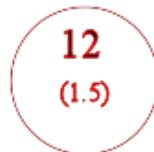
2) חרם ירושלים מטרתו היא ענישה לזוג שנישאו בסתר - בענין הזוג מילא לא רוצה להמשך לחיות יחיד ואין צורך בהפקעה שכן ברור שעדיף גטו, בנוסף הגבר בכל דרוש ביטול.

10
(1.4)

האישה יכולה לטעון עליה כבר מההלהכה התלמודית אשר כיום מתחילהם לעשות בה שימוש יותר רחוב, אולם זו עליה מעט מורכבת כיוון שגדולי הפסוקים טוענים שהאישה לא עליה לחויב בגט (רבי יוסף קארו והרמ"א). מנגד, ישנו הרכבים שכן היו מקבילים זאת. העילה אומרת שאם האישה מגישה (סובקטיבית) שאינה יכולה לחיות עוד עם הבן כי היא נגעלת ממנה והוא עושה לה רע היא יכולה לטעון מאיוסת כיוון שלא יתכן שניתן לאישה לחיות אם אדם שהיא הוכחת עלית מאייס עלי כיוון שגם התחששה הסובייקטיבת של האישה.

האישה יכולה לטעון לעילת מות הנישואין - עילה יחסית חדשה אשר אומرت שהנישואין אינם ניתנים לאיחוי ואין סיכוי לשולם בית - בעניינו נראה כי גם הבן וגם האישה אינם מעוניינים להמשיך לחיות יחד ואפילו הגבר עזב את הבית חודשים לפני סידור הגט מה שעוזר יותר מעיד על מות הנישואין. אולם, הטוענים לעילת מות הנישואין הם רבנו ירוחם - שחושב שרק לאחר 12 חודשים חיוב אפשר לחייב גט. והרב פינשטיין שחושב שאפשר לאחר שנה וחצי - כלומר לא בטוח שהיה מחייבים את הגבר שר לחתת גט ואולי היו קודם מנסים לשכנעו ורק אז לחייבו.

יש עוד עילות שניתן וצריך היה להעלות

כפי שציינתי כדי לבטל קידושין יש צורך אחד מרכיבי הקידושין לא התקיים - דברנו כבר על עדים ומעשה לכך הדבר היחיד אותו יכול לטעון הבעל הוא לפגם בכוונה - לדעתי לאור מה שלמדנו זה טענה חלשה וקשה לומר שתתקבל:

הבעל יכול לטעון כי בעת הקידושין לא באמת התכוון להינsha לאישתו - טענה זו לא תתקבל כי הוא נisha כדת משה וישראל על אף שהוא היה במילוי זכותו וכמו כן כוונה פרטקולרית להינsha כדמו" (רב פינשטיין) וגם כוונה אוניברסלית להינsha בכללי (רב ענקין והרב שרמן) - לכן יכול הדעות היהות כוונה להינsha וצריך גט.

מקח טעות - זו גם טענה קשה מאוד כיוון שהוא דורשת תנאים מורכבים: (1) בעת הקידושין הגבר לא ידע על הדבר שגינו לא היה נisha לאישה. (2) באופן סובייקטיבי הגבר הספציפי לא היה נisha אם היה יודע על הדבר. (3) הדבר ממשמעותו בפני עצמו ולא שלו'.

לא נראה מהעובדות שהבעל ציין שהוא דבר שלא היה מודיע אליו בהתחלה ולכן קשה לומר שטענה זו תתקבל.

באמת טענה חלשה מאד, ולכן יש להעלות טענה טובה יותר.

9
(1.6)

שלוש תקנות מרכזיות לעניינו:

1. התקנה בנושא יבום - התקנה כפtha את המנהג של האשכנזים שקובע שיש לבצע קודם קודם חיליצה ולכן ישפה חדש + כופה מזונת על המסרב לחלוֹץ - חדש.
2. התקנה בנושא ריבוי נישאים - התקנה טוענת שמנג המקום בישראל הוא לא להינשא לשני נשים (יש בזה חדש) + כופה הלכה אשכנזית על הספרדים.
3. התקנה בנושא קידושי סתר - התקנה קובעת שלושה דברים - אין להפריד בין נישואין לקידושין בזמן, יש לבצע קידושין בונוכחות עשרה עדין ושבע ברכות, חובה להירשם ברבנות. נראה שתקנה זו פותח חדשנית כיון שהיא מכרפת לתוכה מנהגים שהיו קיימים כבר שנים בקהילות השונות בגלויות. ראשית, רוב העדות נהגו שלא להפריד בין הקידושין לנישואין. שנית, כבר מתקופת הגאנונים הוחלט על הצורך במניין ושבע ברכות ולכן אין זה חדש. שלישיית, אומנם זה רישום ברבנות אבל כבר בתקופות קדומות יותר היה מנהג לרשום את הנישואין בספרי הקהילות ושרבנים יחתמו את בני הזוג ולא סתם אנשים.

כלומר, התקנה זו בעיקר מתקנת נוהג שכבר קיים ולא עושה חדש גדול כמו התקנות האחרות - יתרה מזו אפשר להבין זאת אפילו מכמה התקנה זו התקבלה על ידי רוב העדות בהשוואה לתקנות האחרות - לדוג' הרב עובדיה יוסף התנגד נחרצות לתקנות יבום וריבוי נשים אבל חשב שהתקנה של קידושי סתר זה התקנה תקפה שמי של מקשיב לה עובר על דעת חכמים.

13
(2.1)

ומה לגבי ניל הנישואין?

לגבר יש מספר עילות הקשורות בהתנהגות האישה: עוברת על דת יהודית ועוברת על דת משה - עברה על מצוות הדת ועל מצוות צניעות, עושה מעשה כיור - חشد לכך שזונתה תחת בעלה, אישה שזונתה תחת בעלה - בזדון זונתה תחת בעלה.

במידה והגבר סלח לאישה על עוברת על דת יהודית ומשה הוא לא יכול לטעון גט, אולם כאשר מדובר עושה מעשה כיור ואישה שזונתה תחת בעלה גם אם סלח לה יכול לטעון גט. יתרה מכך, כאשר מדובר באישה שזונתה תחת בעלה - כלומר ודאי עבר על אשת אישה היא אסורה על בעלה ולכן יש חובה לגרשها ולפיכך אין ממשמעות להאם סלח לה או לא.

15

(2.2)

ביטול קידושין הוא הליך בי"ד לא אווהבים לעשות כיוון שהוא הליך בעייתי הילכתי ולכן תמיד יעדיפו גט במקום שאפשר לסדר זה, במקרה שלנו נראה שאין סיבה שבני הזוג לא יכולים לסדר גט והטענות הגבר הם רק בגלל חלוקת הרכוש.

1
(3)